

Delavci migranti – pravice pri delu Migrant workers - rights at work

Komu je ta informativni prospekt namenjen?

Ta informativni prospekt daje informacije o vaših pravicah pri delu.

Skoraj vsi delavci imajo pravice pri delu. To vključuje delavce migrante, ki so iz tujine prišli na delo v Združeno kraljestvo. Delavci migranti običajno delajo v hotelih ali restavracijah, pri predelavi hrane, pobiranju sadja in nabiranju lupinarjev.

Vendar če nimate dovoljenja imigracijskih organov Združenega kraljestva (**UK Border Agency**) za delo v Združenem kraljestvu in tukaj delate nezakonito, boste imeli zelo malo pravic. Če v Združenem kraljestvu delate nezakonito ali niste prepričani, če imate dovoljenje za delo pri nas, večina informacij v tem letaku za vas ne velja. Čim prej se **morate** posvetovati z izkušenim svetovalcem.

Če prihajate iz ene od držav Evropske unije, potem boste skoraj zagotovo imeli dovoljenje za delo v Združenem kraljestvu. Od 1. maja 2011 se vam ni treba več vpisati na seznam registriranih delavcev, da bi lahko delali v Združenem kraljestvu, razen če prihajate iz Bolgarije ali Romunije.

Vaše pravice pri delu

Delavci imajo pravice zato, ker obstajajo zakoni, ki osebi, za katero delate (vašemu **delodajalcu**) določajo, kako vas mora obravnavati. Če vaš delodajalec krši zakon imate možnost ukrepati. Vendar če ste delavec migrant in poskušate rešiti težavo na delovnem mestu, je verjetnost, da boste ob službo, pripadajočo namestitvev in morda tudi ob pravico ostati v Združenem kraljestvu višja kot pri ostalih delavcih.

Pravice, ki so pojasnjene v tem informativnem prispevku, morda niso edine pravice, ki jih imate. Da bi izvedeli več se obrnite na strokovnjaka nasvet (glejte spodaj).

Pravica do minimalne plače

Obstajajo predpisi o tem, koliko vam mora delodajalec plačati na uro. Najmanjši znesek, ki vam ga mora plačati, se imenuje **minimalna nacionalna plača**. Ta bo odvisna od vaše starosti.

Če opravljate kmetijska dela, na primer pobiranje pridelkov ali sadja, so predpisi, koliko morate prejeti, malce drugačni od predpisov za druge vrste del.

Delodajalec vam mora dati plačilni list, kjer vam razloži, koliko ste plačani. Morajo vas plačati in morajo vam izplačati ves denar, ki vam ga dolgujejo.

Morda boste ugotovili, da vam delodajalec odtegne denar od vaše plače za stvari, kot so vaša namestitvev, prehrana, usposabljanje, stroški za prevoz v službo ali stroški poti v Združeno kraljestvo. Morda odtegujejo tudi denar od vaše plače za

poplačilo stroškov urejanja vaše zaposlitve.

S predpisi je urejeno, koliko denarja vam lahko odtegne vaš delodajalec od vaše plače za poplačilo podobnih zadev. Določen je tudi minimalni znesek za vašo plačo. Določen je največji znesek za namestitev, ki se lahko upošteva, ko si želite izračunati, če prejimate minimalno nacionalno plačo.

Če vam delodajalec odteguje od plače za namestitev ali usposabljanje, lahko to stori le, če ste se s tem pisno strinjali. Tudi če ste se strinjali s tem, vam delodajalec ne sme plačati manj kot minimalno nacionalno plačo. Če mislite, da niste dobili izplačanega vsega denarja, ki vam ga dolgujejo, se posvetujte s strokovnjakom.

Če potrebujete dodatne nasvete glede minimalne nacionalne plače, lahko pokličete na telefonsko številko za pomoč glede plače in pravic pri delu 0800 917 2368. Telefonska številka za pomoč je zaupna in nasvet lahko dobite v različnih jezikih.

Pravica do omejitve največjega števila delovnih ur tedensko

Število delovnih ur, ki vam jih je tedensko dovoljeno opraviti, je omejeno. Ni vam dovoljeno delati več kot 48 ur tedensko, razen če ste se o tem pisno strinjali z delodajalcem. Ne smejo vas prisiliti, da delate več kot 48 ur tedensko. Prav tako imate pravico do odmora v delovnem dnevu in pravico do prostih dni med tednom. Predpisi tistih, ki opravljajo kmetijska dela, so posebej urejeni. Če mislite, da delate več ur, kot bi lahko, se morate posvetovati s strokovnjakom (glejte spodaj).

Pravica do plačanega dopusta

Imate pravico do 5,6 tedna plačanega dopusta letno. To pomeni, da če delate pet dni na teden, imate pravico do 28 dni plačanega dopusta letno. Če ne dobite dopusta ali zanj niste plačani, se morate posvetovati s strokovnjakom.

Pravica do varovanja zdravja in varnost na delovnem mestu

Vaš delodajalec mora zagotoviti, da je vaše delovno mesto varno za vaše delo. To pomeni, da mora zagotoviti, da lahko svoje delo opravljate na način, da se ne boste poškodovali ali zboleli, in da razumete varnostna pravila. Če menite, da vaše delovno mesto ni varno, se morate posvetovati s strokovnjakom.

Pravice staršev pri delu

Večina žensk, ki dela, ima pravico do odsotnosti z dela zaradi rojstva otroka. To imenujemo **porodniški dopust**. Vendar te pravice nimajo vsi delavci. Nekateri delodajalci pravijo, da nimate pravice do porodniškega dopusta, čeprav jo imate. Če vaš delodajalec pravi, da te pravice nimate, se posvetujte s strokovnjakom.

Vzamete lahko do 52 tednov porodniškega dopusta. Vendar lahko samo nekatere ženske vzamejo plačan porodniški dopust. Da bi izvedeli ali lahko vzamete plačan porodniški dopust, se posvetujte s strokovnjakom.

Nekateri ljudje lahko dobijo plačan **očetovski dopust**, kadar je njihova žena ali partnerka rodila. Da bi preverili ali imate pravico do tega dopusta, se posvetujte s strokovnjakom. Morda boste lahko tudi delili nekaj porodniškega dopusta vašega partnerja. Da bi preverili ali imate pravico do tega dopusta, se posvetujte s strokovnjakom.

Pravica do zaščite pred diskriminacijo

Vsi delavci v Združenem kraljestvu imajo pravico do zaščite pred diskriminacijo s strani svojih delodajalcev. Ta vključuje diskriminacijo na podlagi starosti, invalidnosti, spremembe spola, poroke in civilnega partnerstva, nosečnosti in materinstva, rase, veroizpovedi ali prepričanja, spola ali spolne usmerjenosti.

Pravica, da pustite delo

Mora vam biti dovoljeno, da pustite delo, če tam ne želite več delati. Nihče, vključno z vašim delodajalcem, vam tega ne more prepričati.

Nekaterim delavcem migrantom UK Border Agency ne dovoli, da si poiščejo drugo delo, če pustijo delo za opravljanje katerega so prišli v ZK, ali so bili odpuščeni. Morda boste morali počakati, da Home Office uredi dokumentacijo, preden si lahko poiščete drugo delo.

Če ste svoje delo pustili ali ste odpuščeni in niste prepričani, ali vam je dovoljeno, da si poiščete drugo delo, se morate posvetovati s strokovnjakom (glejte spodaj).

Če želite zapustiti Združeno kraljestvo pred datumom, za katerega ste se dogovorili z osebo, za katero delate, boste morda ugotovili, da ne morete spremeniti datuma potovanja na svoji povratni letalski karti. To se lahko zgodi, če je vaše potovanje v Združeno kraljestvo plačal kdo drug, na primer agencija. Če se znajdete v takšni situaciji, se morate posvetovati s strokovnjakom.

Delodajalec zadržuje vaš potni list

Vaš delodajalec ali agencija za zaposlitev ne sme zadržati vašega potnega lista ali kakšnega drugega uradnega dokumenta za več kot en dan. Če vaš delodajalec zadržuje vaš potni list brez vašega soglasja, morda krši zakonodajo. Če vam ne vrne potnega lista, ko ga zahtevate, se morate posvetovati s strokovnjakom.

Problemi z agencijami za zaposlitev in agencijami, ki zaposlujejo občasne delavce (gangmasterji)

Morda ste prišli na delo v Združeno kraljestvo, ker vam je neka **agencija za zaposlitev** našla delo. Včasih agencije za zaposlitev ne povedo resnice o delu, ki so vam ga poiskali. Morda boste odkrili, da niste plačani po pričakovanih ali da delovni pogoji niso takšni, kot so vam povedali.

To pa lahko naredite le, če ima agencija za zaposlitev poslovalnice v Združenem kraljestvu. Če agencija nima poslovalnice v Združenem kraljestvu, potem običajno ni mogoče ukrepati.

Morda delate v Združenem kraljestvu za osebo, ki zaposluje občasne delavce (**gangmaster**). Gangmaster je oseba, ki organizira delo za ljudi na primer na kmetijah, v hotelih, restavracijah, gradbiščih in bolnišnicah.

Če imate težave z vašo agencijo za zaposlitev ali gangmasterjem, lahko dodatne nasvete dobite na telefonski številki za pomoč glede plač in pravic pri delu 0800 917 2368.

Vendar pa lahko to naredite samo, če ima agencija svojo pisarno v Veliki Britaniji. Če agencija nima pisarne v Veliki Britaniji, običajno ne morete storiti ničesar.

Nadaljnja pomoč

Citizens Advice Bureau (Urad za svetovanje državljanom – CAB)

Citizens Advice Bureaux ponuja brezplačne, zaupne, nepristranske in neodvisne nasvete pri reševanju vaših težav. Če želite poiskati najbližji urad CAB, vključno s tistimi, ki svetujejo po elektronski pošti, kliknite na [najbližji CAB](#) ali ga poiščite v telefonskem imeniku pod črko C.

Trades Union Congress (Federacija sindikatov – TUC)

Informacije o pravicah do zaposlitve za delavce migrante lahko dobite na spletni strani središča TUC <http://www.worksmart.org.uk>. Spletno mesto v poljskem jeziku najdete na naslovu www.pracawbrytanii.eu. Na naslovu www.trabalharnoreinounido.org boste našli spletno stran v portugalsščini.

Spletna stran Directgov

Ta vladna spletna stran ima informacije za kmetijske delavce in glede njihove pravice do minimalne plače v kmetijstvu v Angliji in Walesu. Obiščite www.direct.gov.uk.

UK Border Agency

Za več informacij o pravicah bolgarskih in romunskih delavcev migrantov obiščite spletno stran UK Border Agency na www.ukba.homeoffice.gov.uk.

Ostale informacije o Advice Guide, ki so lahko v pomoč

- Osnovne pravice pri delu
- Minimalna nacionalna plača
- Delodajalec zadrži vaše plačilo
- Dopust in plačilo za čas dopusta
- Obvestilo o odpustu z dela
- Delovni čas

Ta informativni prospekt je pripravil [Citizens Advice](#), poslovno ime za National Association of Citizens Advice Bureaux (Nacionalno združenje uradov za svetovanje državljanom). Njegov namen je podati osnovne informacije, zato naj se ga ne obravnava kot popolne razlage zakona o tej temi. Informacije veljajo samo za Anglijo, Wales in Škotsko. Ta informativni prospekt je bil nazadnje posodobljen 5. decembra 2011 in se ga redno pregleduje. Če je od prejema tega informativnega prospekta minilo že nekaj časa, se za potrditev njegove pravilnosti povežite s svojim lokalnim uradom za svetovanje državljanom ali pa obiščite našo spletno stran www.adviceguide.org.uk, s katere lahko prenesete posodobljeno različico.